

GODIŠNJI IZVEŠTAJ

O RADU PODRŽANIH GRUPA

2025.

**Rekonstrukcija
Ženski Fond**

2025. godina u akciji

I u 2025. godini navigirale smo kroz mnogostruke društveno-političke krize, u atmosferi obeleženoj protestima, nadom, razočaranjima, kompleksnošću, tugom i besom, nasiljem, otporom. Lokalna istorija će ovu godinu s razlogom pamtiti po studentima i građankama/ima pobunjenim protiv korupcije nakon pada nadstrešnice u Novom Sadu i smrti šesnaestoro ljudi. Naši krugovi podrške su malo izvan toga, ali i dalje u važnim tokovima, na marginama i u društvenim pukotinama, obeleženim ne samo opštim stanjem u državi već i mnogostrukim drugim problemima.

Tu žive priče o jačanju i održavanju nepravedno zapostavljenih zajednica, podršci na preko potrebnim punktovima, povezivanju na mikronivoima da se utabaju putanje za šire i trajnije promene.

Filantropija je u sve dubljoj krizi, svedočimo drastičnom smanjenju ulaganja u zajednice i povećanju

ulaganja u vojnu industriju, i od zveckanja oružjem se jedva čuje vapaj za ljudskim pravima i dostojanstvenim životom žena, kvir osoba i drugih potlačenih. I uz ove duboko krizne uslove, u prošloj godini održale smo sve svoje programe i očuvale posvećenost ulozi pouzdanih saveznica u feminističkim i mirovnim naporima, te građenju slobodnog društva, društva jednakosti. Pre nego što nastavimo sa tom misijom, pravimo kratak osvrt na postignuća podržanih kolektiva u 2025.

Pred vama su materijalizovani oblici naše podrške, isečci svedočanstava o današnjim feminističkim borbama protiv nacionalizma, militarizma, rasizma, nasilja nad ženama i manjinama, kao i protiv srodnih vrsta represije. Pred vama su izuzetni kolektivi koji neguju te borbe, sa svojim malim i velikim pobedama, lekcijama i žarom za daljim akcijama u stvaranju pravednijeg sveta.

Podrška u brojkama

**SPECIJALNI FOKUS:
46 GRANTA**

**DODELJENA SUMA
17.922.820 RSD**

**GENERALNA PODRŠKA:
16 GRANTOVA**

**DODELJENA SUMA
27.414.968 RSD**

UKUPNO: 86

UKUPNO NOVCA DODELJENO:

47.909.361 RSD

**URGENTNI GRANTOVI:
13 GRANTOVA**

**DODELJENA SUMA
1.632.500 RSD**

**ŠTIPENDIJE
ŽARANA PAPIĆ:
11 ŠTIPENDIJA**

**DODELJENA SUMA
939.073 RSD**

Akcija – SVUDA!

Ove godine podržale smo grupe iz sledećih mesta:

Aleksandrovac, Bačko Gradište, Beograd, Brodarevo, Bujanovac, Čičevac, Kostolac, Kragujevac, Kruševac, Leskovac, Ljubanije, Majdanpek, Markovac, Mošorin, Niš, Novi Pazar, Novi Sad, Pančevo, Piroć, Požarevac, Prijepolje, Subotica, Užice, Velika Plana, Velika Župa, Vlasotince, Vranje, Zaječar, Zrenjanin

A aktivnosti su se održavale u sledećim mestima:

Akmačići, Arilje, Aleksandrovac, Bačko Gradište, Bajina Bašta, Belanovce, Beograd, Brač, Bregovina, Bojnik, Brezovica, Brodarevo, Bublica, Bujanovac, Crna Trava, Čajetina, Čičevac, Dragovac, Dubovo, Đinđuša, Foča, Gložane, Konjarnik, Kosjerić, Kostolac, Kovin, Kragujevac, Leskovac, Lomnica, Ljubanije, Kalna, Kruševac, Kukulovce, Majdanpek, Markovac, Mošorin, Niš, Nova Varoš, Novi Pazar, Novi Sad, Novo Miloševo, Pančevo, Petrovac, Piroć, Potočare, Požarevac, Požega, Preševo,

Priboj, Prijepolje, Priština, Radmilovac, Rijeka, Ruma, Srebrenica, Sirogojno, Sjenica, Slavnik, Slišane, Solun, Sofija, Sremski Karlovci, Stara Planina, Subotica, Šabac, Šišava, Turekovac, Tuzla, Ustikolina, Užice, Velika Plana, Velika Župa, Vinarce, Vlasotince, Vranje, Vrnjačka Banja, Vršac, Zagreb, Zaječar, Zrenjanin.

ZNAČAJAN POMAK!

**2023. GODINE PODRŽALE SMO
TEK 49% GRUPA IZVAN BEOGRADA.**

**2025. GODINE 71%
PODRŽANIH GRUPA
SU U UNUTRAŠNOSTI!**

Ukoliko za jedan dobar deo mesta na listi iznad niste čule/i i teško vam je da ih locirate na mapi, misija je uspešna! Promišljeno i ciljano usmeravamo finansijsku podršku tako da bude na korist izolovanim i zaboravljenim zajednicama, i svake godine nam to sve bolje ide, da podržavamo kolektive u razvitku otpora nepravdama tamo gde se takav otpor možda manje očekuje.

Koji su tematski fokusi borbi u 2025?

Svake godine je jednako teško kvantifikovati najzastupljenije teme, jer su borbe kolektiva koje podržavamo po pravilu višedimenzionalne i obuhvataju ponekad, makar u zgradama, gotovo sve ove kategorije i štošta nepobrojano. Navedeni podaci odnose se na aktivnosti podržane kroz sve naše programe, s tim da za neke kolektive, gde to ima smisla, sagledavamo po dva ili više izraženih tematskih fokusa. Ovo svakako nije top-lista najvažnijih tema, važne su sve, ali ovo je jedan trag, povod za razgovor i promišljanje gde smo.

Teme **borbe protiv nacionalizma, militarizma i rasizma** neiznenadjuće su dominantne, ne samo zato što su nama kao fondu ukorenjene u političke okvire, već i zato što nas rastući desničarski paketi represije primoravaju da se time bavimo i više nego inače. Ratovi širom sveta, genocidi, nacionalizam kao večita distrakcija od pitanja ekonomske sigurnosti, predstavljanje trgovine oružjem kao da je u pitanju ekonomski razvoj, huškački rasistički narativi – sve se u kriznim vremenima dodatno intenzivira i potrebna je intenzivnija borba protiv ovih problema kao elemenata totalitarizma. Takva atmosfera, sa opšteprisutnim nasiljem svih oblika, nužno normalizuje i **rodno zasnovano nasilje**, pa su potrebe za prevencijom i reakcijom na rodno zasnovano nasilje takođe istaknutije nego prethodnih godina. U odnosu na ranije godine, primećujemo generacijske promene i više zainteresovanosti mladih za rad na primarnoj prevenciji. Postaju zastupljenija i promišljanja digitalnog nasilja. Rad sa institucijama, međutim,

ostaje gotovo nemoguć ili na marginalnom nivou. Štaviše, SOS organizacije su u poziciji „zamene“ za disfunkcionalne institucije i ponekad su jedina linija odbrane za žene koje su preživele nasilje.

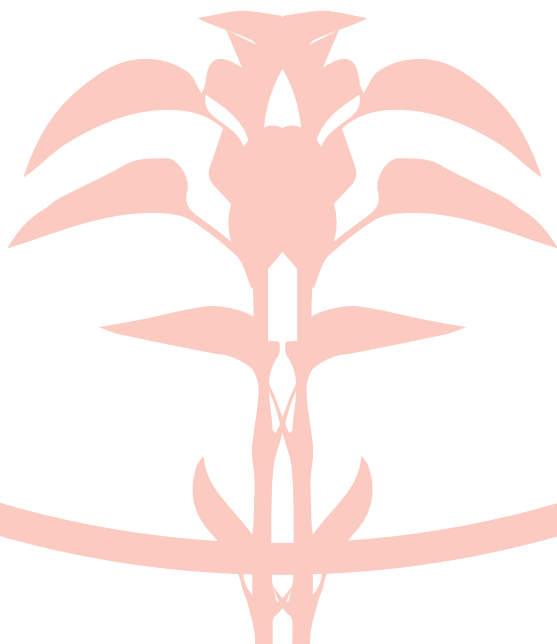
Tradicionalno, dosta smo sarađivale sa **Romkinjama i ženama sa invaliditetom** **podržavajući** ih da se bave intersekcijom različitih vidova represije i problema koji pogađaju specifično njihove zajednice. Ono što nam nedostaje da vidimo u pokretu i dalje jeste zajedničko prevazilaženje nevidljivih ali postojanih granica između različito potlačenih žena. Hajde da stremimo atmosferi gde je aktivistkinja dobrodošla u bilo koji kutak pokreta i da se ne mora baviti isključivo temama vezanim za svoj identitet, što su jazovi koji se posebno vide u kontekstu upravo Romkinja i žena sa invaliditetom.

Aktivizam kroz kulturu i umetnost u prethodnoj godini se takođe istakao; kultura i umetnost nisu bile samo strategija borbe, već zaista tema i borba za sebe. Kroz nezavisnu scenu, dodir sa studentskim pokretom i zajednicama, aktivistkinje i umetnice borile su se za puko pravo na kulturu i umetnost, i radile su to sjajno, participativno i samoreflektivno, iako uz večito oskudna sredstva. Ove borbe se dešavaju u kontekstu kidnapovanih ustanova kulture, upravljačkih mandata režimskih poslušnika i ljudi krajnje problematičnih prošlosti i sadašnjosti, ali i pokušaja ponovnog osvajanja kulturnih ustanova za interes opšteg stanovništva. Svaki korak se računa do krajnjeg otvaranja zamandaljenih vrata, da kultura bude svima dostupna.

U vremenima kada su aktivistkinje rastrzane između rada u svojim organizacijama, svojih primarnih poslova i podrške građanskim pokretima, pitanje pregorevanja, a samim tim i **kolektivne brige** je neizbežno. I to pitanje je sve prisutnije, sada kada se bez njega već ne može, ali i dalje u znatno manjem procentu od optimalnog. Ono što jeste zastupljenije, a povezano je delimično, jeste pitanje **feminističkog organizovanja**, koje se sve češće javlja kao izdvojeno u aplikacijama koje dobijamo. Ono obuhvata okupljanja, umrežavanja, regrupisanja, prebrojavanje skromnih resursa i promišljanja kako da se dele i resursi i akcije. **Feminističko znanje**, njegovo očuvanje, deljenje, produkcija, i dalje se, da kucnemo u drvo, intenzivno javlja kao potreba i praksa, i informiše kolektivnu brigu i organizovanje.

Radujemo se što ćemo u narednoj godini imati više zastupljenu temu **roda i klimatske pravde**, kako krećemo sa novim programom gde ćemo korak po korak zajedno sa grupama da snažimo i ove borbe, a nadamo se da će i ostale podzastupljene teme da dobiju više prostora.

Ovo je presek rada jednog dela pokreta, onog dela s kojim imamo čast da direktno sarađujemo i učimo od njih. Naše partnerske organizacije uveliko znaju – ma koliko da smo srećne što smo u mogućnosti da ih podržimo, navijamo i insistiramo da uvek može, u stvari i mora, oštrije i radikalnije. Imamo još mnogo da pređemo kada je reč o mirenju naših margina i pukotina u kojima delujemo sa drugim delovima društvene stvarnosti. Dalje, nadamo se i snažnijoj političkoj imaginaciji i više hrabrosti da se prkosi otežavajućim faktorima svakodnevice. I verujemo, i to je takode moranje u ovim vremenima, da ćemo delovati ujedninjenije nego ranije.

Generalna podrška – s poverenjem, fleksibilnošću i brigom

Program fleksibilne core podrške, dugoročne saradnje i podrške u premošćavanju finansijskih jazova koji ukratko zovemo **Generalna podrška** iz godine u godinu dobija slične komplimente: da je ovaj program podržanim kolektivima prva tačka sigurnosti u godini, prva garancija da će makar deo ključnih aktivnosti biti izveden, te da ih rasterećuje barem dela briga oko beskrajnog fandrejzinga. Za nas je ovaj program i najuspešiji izraz filantropije koju negujemo, a koja je zasnovana na poverenju.

Ovo su neke od ilustracija uspeha grupa podržanih kroz Generalnu podršku.

Grupe u generalnoj podršci direktno su dosegnule preko 8.000 ljudi, često na dugoročnijim nivoima.

Indirektno, ne uspevamo da prebrojimo, pogotovo kada je reč o digitalnom dosezanju. Uz to, kako jedna grupa naglašava, postaje sve napornije premeravati digitalne parametre s obzirom na algoritamske peripetije; kvantitet je lako izmeriti, ali je u kvalitetu problem – da li dosežemo ljude u poznatim ili u širim krugovima i da li postoji suštinsko povezivanje sa sadržajem.

Brojka od 8000 direktno dosegnutih ljudi ne obuhvata **Slobodnu zonu**, filmski festival koji je u gledalištima širom zemlje ove godine imao oko **18.000 ljudi**.

Delimo sa vama još neka postignuća, primere uticaja, uvide i svedočanstva o aktivnostima podržanim kroz Generalnu podršku:

Snažna inspiracija za direktno demokratsko kvir organizovanje!

„Posebno smo ponosni na tekst naše članice Laure Pejak, pod naslovom „Da li je direktna demokratija kvir”, s obzirom na to da je ovaj tekst dao značajne smernice za sazivanje prvog Kvir zbora u Srbiji. Autorka u tekstu, osim argumentovanja potrebe za kvir zborovima nudi i nekoliko saveta za pokretanje i delovanje zborova, koji su kako navode učesnici Kvir zbora bili značajni za njegovo sazivanje.“ – **Talas TIRV, Beograd**

Deljenje znanja za menjanje životnih perspektiva!

„Naučila sam mnogo toga – da mogu biti članica sindikata iako radim u privatnoj firmi, šta sve podrazumeva diskriminacija, kakav je položaj i status žena u kulturi Maroka, šta znači antifašizam i kakav je bio doprinos žena na našem području u oblikovanju istorije i borbi za ravnopravnost. Program mi je pomogao da prepoznam različite oblike nejednakosti i načine na koje se one mogu prevazilaziti.“
– **polaznica programa Ženskih studija i istraživanja, Subotica**

Održavanje regionalne mirovne zajednice!

„Postoji sigurno mjesto. To sigurno mjesto je nada. Važno je da svi mi gradimo ta sigurna mjesta.“

„Meni su ŽUC nešto posebno. Postao sam deo zajednice posle godinu dana. Promjenio mi se život. Super mi je. U Ljubljani ne mogu da pronađem ovakve ljude da se sa njima osjećam kao među svojim. Pronašao sam svoju ljudsku političku grupu.“

„Kada sam ovde, mi dišemo isto. Osećamo se sigurno, bezbedno. Naše okruženje gde možemo da budemo svoji i slobodni. Ja jedino ovde mogu da budem ono što jesam“

– učesnice/i sastanaka Žena u crnom iz zemlje i regiona

Ljudska podrška koja traje duže od bilo kog projekta!

„Podsećamo na oficijelni podatak iz korpusa redovnih statistika ITC-a da tokom naših 32 godine rada u proseku za 78% naših klijentkinja i klijenata imamo povratnu informaciju kako su i nakon završetka primarnog ciklusa intervencije, što u praksi znači da nam se i nakon niza godina dodatno, i moguće i ponovljeno, obraćaju kad za to postoji potreba. Najčešće je to u suočavanju sa nekim tekućim životnim promenama ili neočekivanim događajima. Očekujemo slično i u narednim godinama, uključujući i sudske epilogе niza „otvorenih“ slučajeva. Podsećamo da je prosek prijavljenih slučajeva ITC-u u periodu 1994-2025. šest prijavljenih slučajeva nedeljno.“

– Incest trauma centar, Beograd

Statističke promene koje znače život!

„Od svih slobodarskih vatri, što u Užicu/ ama gore, meni je ponajdraža ova, koju je Savetovalište Jefimija zapalila, održava je, već decenijama i njome, brigom o Ženama - ženskom zdravlju, ženskim pravima, naše Živote greje, osvetljava i pročišćava. Zbog njih, ovde, u toj oblasti, bori se protiv tabua, a okrug beleži najmanji stepen smrtnosti od raka dojke u državi. Baš zato se, tokom čitavog oktobra, Ružičastog, meseca borbe protiv raka dojke, na Trgu partizana nalazi mobilni mamograf, na centralnom oglasnom led-ekranu emituje edukativni video o samopregledu dojke a pročelje Gradske kuće je osvetljeno ružičasto. Jer, ko spasi jedan Život, spasio je ceo Svet. Drage Jefimijke, hvala vam što stojite!“

– sugrađanka o Jefimija Savetovalištu za obolele od raka dojke, Užice

Preispitivanje i aktivno menjanje negativnih društvenih stavova!

Otvaranjem Edukativnog kutka – Centar Živeti uspravno Novi Sad pokušale smo da utičemo na to da se šira zajednica upozna s osnovnim pojmovima, posledicama abilizma i sistemske diskriminacije i s perspektivom međunarodnog pokreta za samostalni život. Ne znamo koliko je imalo efekta jer je prethodna godina pokazala koliko dominira medicinski i karitativni pristup, a glas osoba s ličnim iskustvom ili (p)ostaje nečujan ili biva ućutkan.

– Centar Živeti uspravno, Novi Sad

Feministička prolečna škola – Alternativni centar za devojke

Principijelnost zajednice u otporu!

„Dodatni izazov odnosio se na projektnu kampanju „Započni promenu“, koja je bila usmerena na zapošljavanje umetnica sa invaliditetom. Iako je kampanja realizovana online, odlučile smo nakon 15. marta da je ne sprovodimo do kraja onako kako je planirano, jer nismo želele da se u datom političkom kontekstu obraćamo predstavnicima vlasti kroz javnu kampanju. Smatrale smo da bi takav pristup bio u suprotnosti sa vrednostima koje zastupamo i sa osećajem odgovornosti prema ženama čije interese zastupamo. Iz ovih izazova izašle smo sa jasnijim razumevanjem sopstvenih granica, ali i sa potvrdom da su naše vrednosti važnije od ispunjavanja projektnih aktivnosti uz pravljenje kompromisa sa onima protiv kojih se borimo.“ – **Dečiji centar, Zaječar**

Građenje mreža podrške u borbi protiv nasilja!

Tokom prethodnih godina do nas su stizale glasine o seksualnom uznemiravanju u srednjim školama u Kruševcu, za koje nismo imale adekvatne mehanizme utvrđivanja ni reagovanja. Kako bismo ovom problemu pristupile odgovorno i sistemski, uključile smo se u projekat Safe – Prevencija seksualnog uznemiravanja u srednjim stručnim školama i na praksi. Projekat realizujemo u partnerstvu sa Autonomnim ženskim centrom, Ženskim centrom iz Užica, Udruženjem za radna prava žena Roza iz Zrenjanina i Kokoro iz Bora. U okviru ovog EU projekta tokom 2025. godine, 7. oktobra urađena je fokus grupa za predstavnike institucija i škola sa teritorije Rasinskog okruga (Privredna komora, Školska uprava, predstavnici PP službe i koordinatori nastave iz Ekonomsko-trgovinske i Medicinske škole iz Kruševca). – **Alternativni centar za devojke, Kruševac**

Koga smo sve podržale u 2025. kroz program Generalne podrške možete pogledati [ovde!](#)

Specijalni fokus – za svet jednakosti, bez nacionalizma, militarizma, rasizma!

Kao program malih grantova ponikao na vrednostima anti-nacionalizma, anti-militarizma i anti-rasizma, te povezanim progresivnim vrednostima, Specijalni fokus je i naše najživahnije polje za preispitivanje i uvezivanje raznorodnih borbi. Tu postavljamo pitanja šta su paralele između anti-rodnog delovanja sa ekstraktivizmom nad prirodnim resursima i drugim klimatskim nepravdama, nalazimo strukturne poveznice između različitih potlačenih identiteta, razumevamo zašto je borba protiv rasizma ujedno borba za radna prava, zašto nacionalizam urušava mogućnosti demokratskog društva itd.

Ništa od ovoga ne ide jedno bez drugog i tu smo da se podsećamo da se borbom za ženska prava suštinski borimo za sveukupno humaniji svet.

2025. zaokružile smo prvih 10 godina ovog programa!

46 aktivnosti podržanih u 2025. dosegle su direktno oko 13.000 ljudi, ne računajući onlajn kanale. Ovo takođe nije konačna brojka, s obzirom da su neke od aktivnosti još u toku.

Forum žena Prijepolja – Stazama antifašizma kroz Prijepolje

Pred vama je 46 crtica o praktikovanju nade!

1. „Nama je kad se okupimo kroz radionice najveća revolucija koju možemo da imamo u Brodarevu“, rekla nam je **Menka Kašić** pri poseti **Ekspanziji iz Brodareva**. Ove radionice se dešavaju u mestu koje odnedavno opet nema pedijatra, te na žene pada dodatni rad brige. I u takvim okolnostima, ove žene se neumorno povezuju, beskompromisno promovišući feminizam i stalno insistirajući na tome da su inspiraciju za udruživanje pronašle u AFŽ-u.

2. UŽ Pešćanik i Neformalna grupa mladih žena Rasinskog okruga iz Kruševca radile su sa devojkama i mladim ženama kroz međugeneracijsko povezivanje.

3. Žene za mir iz Leskovca uobičajeno su bile gotovo jedina tačka podrške ženama sa iskustvom nasilja u Leskovcu i okolini.

4. Seoski kulturni centar iz Markovca, uprkos peripetijama, nastavio je sa **oživljavanjem prostora Doma kulture u selu kroz umetničko-aktivističku inicijativu**.

5. Infoteka CK13 iz Novog Sada prevela je radikalno zeleno štivo, doprinoseći neophodnim znanjem feminističkoj borbi protiv klimatskih promena.

6. KAO Parnas, takođe iz Novog Sada, održalo je niz predavanja saborkinjama iz različitih gradova radi boljeg razumevanja invaliditeta, abilizma i pristupačnosti.

7. Latinos en Serbia, kolektiv ljudi iz Južne Amerike koji sada žive u Srbiji, napravio je mrežu podrške i kriznog delovanja za žene južnoameričkog porekla u različitim rizicima, poput rodno zasnovanog nasilja.

8. Dok su kvir zajednice često primorane da se fokusiraju isključivo na probleme, **Kvir Pančevo** nastavlja da bude i mesto radosti, imaginacije i povezivanja.

9. U Pirotu sada već uveliko radi **Klub solidarnih žena**, pod vođstvom **Centra za podršku lokalnoj zajednici Mome**. Ono na šta nam se žale je da sada često moraju da ograničavaju broj posetiteljki – nemaju dovoljno mesta!

10. Romkinje sa sela iz Pirota udružene sa Uspešnim ženama Kostolca su istakle životne priče Romkinja kroz radionice storitelinga.

11. Udruženje **FemIn iz Požarevca** objavilo je knjigu **Moja baka partizanka**, a onda dobilo i BeFemovu nagradu za to!

12. Forum žena Prijepolja obeležio je četvrt veka rada, istrajnosti i solidarnosti!

Klub solidarnih žena Pirot

13. Žene Polimlja iz Prijepolja su organizovale antifašističke ture kroz Prijepolje za desetine mladih radi doprinosa prevazilaženju podela između muslimanskog i većinskog stanovništva.

14. Romski ženski centar Bibija iz Beograda posebnu pažnju posvetile su starijim Romkinjama koje su preživele nasilje.

15. Centar za samostalni život osoba sa invaliditetom iz Beograda izradio je spomen ploču u čast Gordane Rajkov, pionirke samostalnog života OSI, te prve poslanice sa invaliditetom.

16. Hleb Teatar iz Beograda nastavio je sa igranjem predstave „Marija Ručara“, povezujući istorijski i aktuelni položaj radnica kroz snažan izvođački eksperiment.

17. Neformalna grupa Osmi mart svaki dan organizovala je još jedan osmomartovski marš u Beogradu.

18. Mlada i rastuća Romska organizacija mladih Srbije iz Beograda okupila je mlade Romkinje oko edukacije vezane za seksualnu i reproduktivnu pravdu.

19. Transimage kolektiv iz Beograda objavio je knjigu „Film i borba – manifesti: radna sveska za anti-imperijalne borbe“, osvežavajući regionalna filmsko-politička znanja dekolonijalnim perspektivama.

20. Združena akcija Krov nad glavom nastavila je da pruža pravnu podršku u slučajevima nepravednih iseljenja.

21. U Kostolcu, Uspešne žene okupile su mlade Romkinje i neromkinje kako bi ojačale lokalnu vršnjačku mrežu za borbu protiv nasilja.

22. U selu Ljubanje, Četiri vode polako grade infrastrukturu nege i otpora, a za politiku kolektivne brige takođe su dobile BeFemovu nagradu!

23. Žene za Mir iz Leskovca uz još jedan grant u 2025. nastavile su da pružaju holističku podršku u oporavku, osnaživanju i izlasku iz nasilja ženama iz Leskovca i okoline.

24. U Nišu je Centar za devojke održao 12. ArtFemine festival feminizma i umetnosti, uz fokus na antifašizam.

25. HU Dina iz Bačkog Gradišta okupilo je Romkinje oko dvojezičnog stripa, na romskom i srpskom, o pravima Romkinja.

26. Još jedan dugovečan i važan festival održan je u **Novom Sadu – saborkinje iz KAO Parnas** su održale 23. izdanje festivala **Uhvati film**, ove godine fokusirano na filmsko stvaralaštvo žena i njihov intersekcionalni pristupu invaliditetu.

27. Mome i njihov Klub solidarnih žena u Pirotu smo već spomenule – sredinom godine podržale smo ih još jednim fleksibilnim grantom za održavanje Kluba.

28. UG Diva iz Pirota organizovalo je Feminističku školu kao početak rastuće feminističke mreže Romkinja.

29. UG Svet reči iz Velike Plane nastavilo je da okuplja devojke radi edukacije na temu nasilja i telesne autonomije.

30. Ekipa iz udruženja **Naš svet, naša pravila iz Vranja** radila je sa devojkaama iz romske, albanske i srpske populacije na temi prepoznavanja i zaštite od *groominga* u školama i na fakultetima.

31. Hleb teatar iz Beograda uhvatio je trenutak i kroz interaktivnu predstavu i formu građanskog zbora preispitivao nekadašnje AFŽ borbe i današnje tkanje otpora.

32. Saborkinje iz **Labrisa, Beograd**, obeležile su 30 godina rada monografijom „30 za 30“, ističući 30 ličnih priča lezbejki/bi/kvir žena iz regiona.

33. Romsko udruženje mladih Srbije iz Beograda još jednom smo podržale, sada u okupljanju oko kampa i dokumentarnog filma na temu romskih ženskih prava.

34. Združenu akciju Krov nad glavom iz Beograda podržale smo još jednom u 2025. radi kontinuirane pravne podrške.

35. BeFem iz Beograda održao je susret „Kome smeta žena“, fokusiran na feministički odgovor na anti-rodne/konzervativne tendencije.

36. Ekspanzija iz Brodareva je sa saborkinjama iz pet mesta na jugozapadu Srbije obeležila 16 dana aktivizma protiv nasilja nad ženama.

37. Žene za zajednicu iz Kragujevca su se opremile praktičnim znanjima za direktno uključ enje u politički život svoje sredine.

38. I još jednom bile smo podrška **Ženama za mir iz Leskovca** za njihove opšte aktivnosti protiv nasilja. Krajem godine i same su bile meta nasilja odnosno zastrašivanja. Uz raznovrsnu podršku, nastavile su dignute glave!

39. U Novom Pazaru sada se već tradicionalno u organizaciji **Akademске inicijative Forum 10, uz Žene u crnom (Beograd) i Animu (Kotor)**, organizuju regionalni susreti „Šta da se radi?“ za kolektivnu kritičku refleksiju o aktuelnim političkim tokovima.

40. Stekle smo još jednu partnersku organizaciju u **Novom Pazaru – Mahala žensku redakciju**, koja je kroz svoje zagovaranje dovela do toga da je sada u Pazaru moguće da partner prisustvuje porođaju. Kroz medijski aktivizam dalje preispituju konzervativne postulate i ističu hrabre žene svoje sredine!

41. Mome i njihov Klub solidarnih žena u Pirotu podržale smo još jednom u 2025. posvećene njihovom osnovnom radu okupljanja, razmene i držanja pobunjenih vatari na jugu. Još uvek imaju problem da nađu dovoljno stolica za sve!

42. Nastavile smo saradnju sa **UG Diva iz Pirola**, a one su nastavile sa okupljanjem mladih Romkinja koje su se prvo našle zajedno u Feminističkoj školi, a uskoro počele i da same sprovode akcije. Mreža i dalje raste!

43. Devojke iz **Dečjeg centra iz Zaječara** nadovezale su se na svoj raniji rad kroz predstavu „Nisam prijavila“ i fokusirale se na temu femicida kroz zajedničku predstavu aktivistkinja sa Balkana, „Poslednja“.

BeFem – Kome smeta žena

44. Podržale smo i davno započete aktivnosti na publikaciji **Bečkerek 1991.** neformalne grupe iz **Zrenjanina**, koja je finalizirala svoj rad digitalizacije i istorijskog osvrta na davni antiratni medij iz ovog grada.

45. Grupu **Grad za sve**, koju čine iskusne aktivistkinje stambenog i feminističkog pokreta, podržale smo za akciono istraživanje vezano za uslove stanovanja s kojim se suočavaju žene u **Beogradu**. Nestrpljivo iščekujemo rezultate!

46. Na kraju, podržale smo **Pobunjene čitateljke iz Beograda, ali regionalno fokusirane**, u održavanju još jednog izdanja Štefice Cvek – postjugoslovenskog izbora za feminističku, kvir i pobunjenu književnost.

Urgentni grantovi – kad je frka!

Preko 20 godina fleksibilno i urgentno podržavamo aktivistkinje i kolektive u nepredviđenim situacijama, za brze reakcije, sa imanjem dugoročnih benefita na umu. Kada se desi neka ugrožavajuća situacija, na zahtev za podršku odgovaramo u roku od 72h. U 2025. godini, fokusi 13 hitnih reakcija podržanih kroz Urgentne grantove izgledali su ovako:

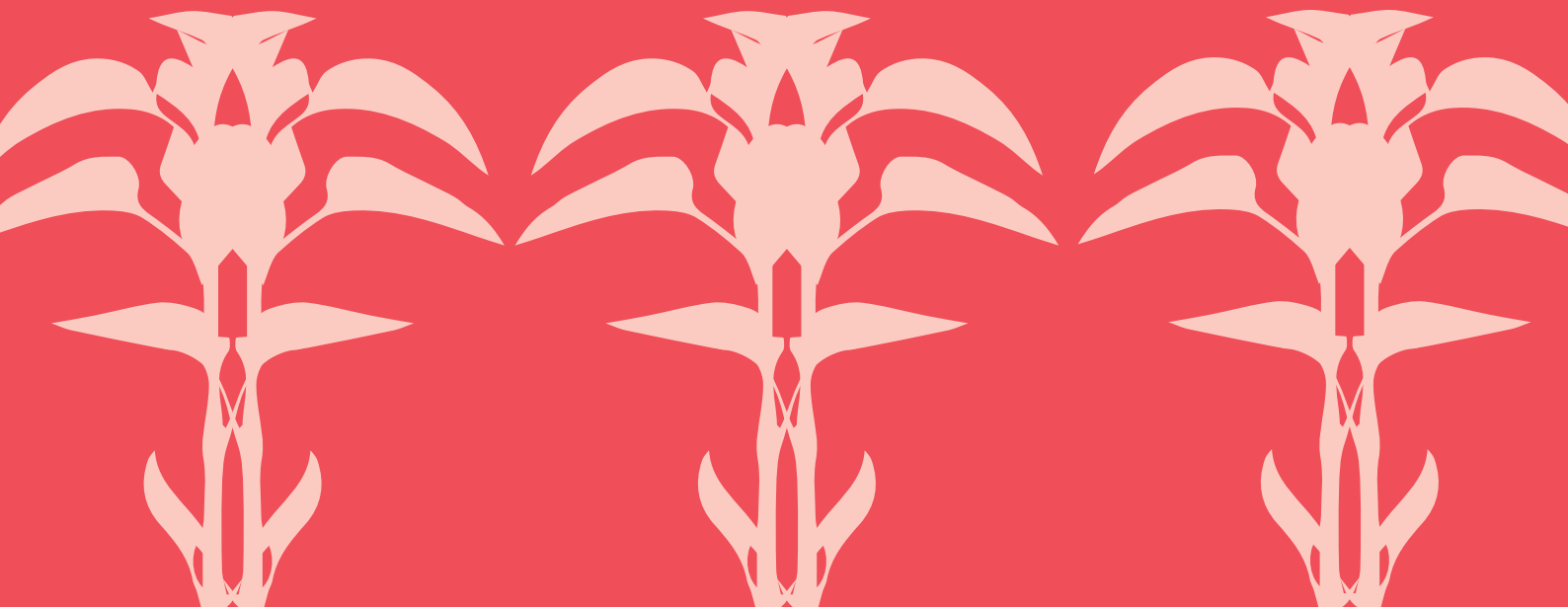
- Dve grupe su aplicirale za hitnu podršku održavanju **organizacionih kapaciteta**, što je sa rastućim krizama izazov koji sve češće anticipiramo.
- Dva granta odnosila su se na pitanje **dostupnosti usluge personalne asistencije za osobe sa invaliditetom**, koja i dalje nije adekvatno javno finansirana i dolazi do situacija gde ljudi ostaju bez asistencije kao preduslova za dostojanstven i samostalan život.
- Dve aplikacije ticale su se hitne **podrške ženama u situacijama nasilja**.
- Dve podržane akcije odnosile su se na **feministički krizni odgovor tokom požara u Jablaničkom okrugu**, uz obilaženje pogođenih sela, domaćinstava koja vode žene i dostavljanje najhitnijih potrepština.
- Jedna aktivnost bila je **podrška aktivistkinji u troškovima oko SLAPP tužbe**.
- Jedna neformalna grupa iznela je knjigu **Kultura studentima**, i ponikla je oko studentskih, umetničkih i aktivističkih akcija za ponovno osvajanje javnih kulturnih prostora.
- Tri grupe imale su aktivnosti vezane za **uopštene nepredviđene i hitne situacije**.

Stipendije „Žarana Papić“ – znanje za pomeranje granica!

Kroz godine, stipendijski program pruža uvide u vrlo konkretne promene u životima i radu podržanih devojaka i žena. Prošle godine imale smo primer žene kojoj je novostečeno znanje pomoglo da izađe iz situacije nasilja kroz novi posao i promenu grada. Godinama imamo i primere aktivistkinja koje se školuju u podržavačkim profesijama, obučavajući se za psihoterapiju, rad u prosveti itd.

Fokus ovog programa ostaje na **rodnim studijama**, te je 4 stipendije u 2025. otišlo studentkinjama Master studija roda na Fakultetu političkih nauka Univerziteta u Beogradu, s kojim imamo blisku saradnju na ovom programu. Tri stipendije ticale su se **medija, komunikacija ili književnosti**, jer moramo usavršiti i osloboditi načine pričanja priča za izgradnju feminističke stvarnosti. Dve stipendije bile su namenjene **psihoterapijskim obukama** koje će polaznicama omogućiti dalji kvalitetan rad sa zajednicom. Dve stipendije bile su u **pedagoškoj oblasti**.

Ostali oblici podrške kolektivima

Indirektna finansijska podrška: uspele smo da pomognemo nekima od grupa da kroz manje grantove kod drugih donatora dobiju ukupno **43.000 EUR**.

Učenje: Uz tekstove koje smo prevele, fokus 2025. bio je na regionalnim radionicama na temu anti-rasizma, uz gostujuće predavačice, kako bi pokret stekao dublje uvide u to kako proaktivno praktikovati anti-rasistički rad.

Povezivanje: Svakodnevno spajamo aktivistkinje u okviru feminističkog pokreta ili iz različitih progresivnih pokreta, pa te spojnice i ne brojimo. Sa druge strane, uz kolegice iz Kvinna till Kvinna, Ekumenske ženske inicijative i Trag fondacije, organizovale smo regionalni skup FemNet u Crnoj Gori. Udruživanje je bilo i radi odgovornijeg tretiranja resursa i radi jačanja regionalnih perspektiva.

Prisutnost: Odlazile smo tamo gde grupe rade. Slušale ih na domaćem terenu jer ne želimo da nam se saradnje ogledaju samo u aplikacijama i ugovorima. Bez evaluacionih papirića i birokratije. Uz kaficu, posvećenost i iskrenu želju za razmenom. U kriznim trenucima poput požara u Jablaničkom okrugu ili napada na aktivistkinje bile smo još prisutnije i dostupnije i beskrajno smo zahvalne na poverenju koje uživamo među grupama koje biraju da nam se jave u najtežim trenucima.

Dokumentovanje: Mapirale smo osmomartovske događaje, radi decentralizovanog pogleda na obeležavanje ovog datuma. Objavile smo živu mapu organizacija koje podržavamo, kako bi se lakše pronašle međusobno. I na kraju, sačinile smo ovaj izveštaj.

Dokumentujemo!

Dokumentujemo
da se podsetimo gde
smo, da uvažimo
uspehe i promislamo
probleme.

Dokumentujemo
protiv društvene amnezije
i brisanja feminističke
istorije koju zajednički
pišemo dok maštamo i
gradimo pravedniji svet.

Dokumentujemo
jer naši kolektivni
narativi i učinci
zavređuju glas.

**Rekonstrukcija
Ženski Fond**

Braće Baruh 6,
11000 Beograd, Srbija
+381 11 2184 674
+381 64 644 1498
office@rwfund.org
www.rwfund.org